

at de bleve for mange og mange Gange for store. Der er saaledes to Poster, som jeg særlig vil tillade mig at henlede den ærede Indenrigsministers Opmærksomhed paa. De findes ikke paa Finansloven, men der er indsendt Andragender til Ministeriet desangaaende. Det er et Andragende fra Svaneke om at faa estergivet 50,000 Kr. af en gammel Gæld, og et Andragende fra Listed om enten at faa Udsættelse med Afdrag af det Laan, de have, eller ogsaa at faa et nyt Laan paa 10,000 Kr. Sagen er nemlig den med Hensyn til Svaneke, at der ødelagde Stormfloden deres Havn aldeles i 1870. Saa fik de af Centralkomiteen 50,000 Kr., og saa begyndte de at arbejde paa at faa en Havn igen. Dette Arbejde blev udført under Tilhyn af Ministeriets Tilhynsmænd, men det viste sig, at dette Arbejde var saa daarligt, at da der kom en Stormflod i 1874, saa ramlede det hele ned, og saaledes vare de Penge, de havde faaet den Gang af Centralkomiteen, spildte, de vare i Virkeligheden lige vidt. Da de vare de første, der begyndte paa disse Havnearbejder — det findes ogsaa anført i Andragendet — var man ukendt med disse Forhold. Man vidste ikke, hvor stor Magt Søen havde, og hvilke Dimensioner de Moler, man maatte opføre, skulde have for at kunne staa. De bleve altsaa som anført paa en Maade Prøveklude for de andre, og da nu det hele Beløb, de der fik af Centralkomiteen, gik tabt, og de med megen Besvær maatte lave en ny Havn, saa synes det mig, at de 50,000 Kr., de fik til disse Arbejder af Regeringen — de maatte desuden tilvejebringe c. 40,000 Kr. paa anden Maade — maatte kunne estergives. Det synes jeg Rimelighed taler for, især da When i Virkeligheden ikke har Raad til at betale noget ekstra i den Anledning — de have allerede henvend 7 pCt. at svare i Kommuneskat. Derfor vil jeg henstille til den højtærede Minister at imødekomme dette Andragende og stille Forslag derom til Finanslovens anden Behandling. — Ligeledes med Hensyn til Fisserne i Listed. De have faaet ganske betydelige Laan til deres Havneforhold, det skal erkendes; først 9,000 Kr. og siden 43,000, og de ere meget glade ved, at de have faaet disse Laan. Men de have forvrøvet deres Forhold derne, de ere gaaede hen og have forpligtet sig til straks at betale Afdrag paa den Gæld, de havde, og ikke nøje nok taget under Overvejelse, hvorledes de skulde faa den gamle Gæld paa c. 10,000 Kr. betalt. De have nok taget det i Betragtning og ogsaa ment, at det var kommet til Regeringens Kundskab, at de havde det saadan, men da der blev forelagt dem en Kontrakt eller

Obligation, om man vil, hvor de forpligtede sig til at udbetale af den Gæld, de have til Staten, saa meget der bliver tilovers, saa er det klart, at der bliver ikke noget til den private Gæld. Saa ere de nøbde til at udbetale af deres egne Sommer disse 10,000 Kr., eller ogsaa maa vedkommende, som har laant dem dem, lide dette Tab, hvad der naturligvis ikke bliver Tilfældet. Jeg henstiller derfor, at man, da de i Virkeligheden ikke magte at betale disse 10,000 Kr., af Barmhjærtighed med disse fattige Fisserne hjælper dem enten paa den ene eller den anden Maade, som den højtærede Minister nu maatte finde, det bedst lader sig gøre. Jeg tillader mig altsaa paa det bedste at anbefale den højtærede Minister disse Andragender.

Der er paa § 21, altsaa paa Kultusministerens Budget, opført 10,000 Kr. til Aftenkoler. Jeg tillader mig at anbefale, at man vedtager dette Beløb. Jeg vil ikke sige, det er noget, der har indgribende Betydning med Hensyn til vort Skolevæsen, og jeg vilde nødtigt have, at saadanne Bevillinger skulde give Anledning til, at en Reform af vort Skolevæsen skulde blive ved at drage ud Aar efter Aar. Spørgsmaalet om en Omordning af vort Skolevæsen er jo meget omfattende og af en meget stor Betydning, og man kan vel derfor ikke forudsætte, at denne Sag, da den jo nu i en Del Aar har været lagt hen, vil komme frem med det allerførste. Derfor synes det mig, at det vilde være rigtigt og billigt, at man foreløbig gik til at hvide en saadan Bevilling til Aftenkolerne, hvorved der dog i nogen Maade kunde raades Bod hist og her paa de Ulemper, som de overfyldte Skoler og Manglen paa Lærerkrefter maatte give Anledning til. Det er noget, vi andre saa godt vide, at Kommunerne sidde med saa store Udgifter, at de maa spare paa alle Punkter, og naar der er Tale om at hvide Tilskud til Aftenkolerne, bliver det gerne meget ubetydeligt. Og man kan dog ikke forlange, at Lærere, som sidde i 7 Timer Dag ud og Dag ind og arbejde med en hel Flok Børn, skulle føle særlig Trang til desforuden at holde Aftenkole. De have derfor billigt Krav paa at faa noget Vedberlag for det Arbejde, som de i saa Henseende ville hvide. Naturligvis bliver der ikke Tale om stor Fortjeneste, men det vil dog være en Opmuntring, et Vidnesbyrd om, at man i Rigsdagen paaskønner det Arbejde, disse Lærere gøre uden for deres egentlige Virksomhed for at fremme Oplysningen i Befolkningen. Derfor vil jeg særlig anbefale denne Post. — Med Hensyn til Fortsættel-